

Овози тоҷик

Бани одам съзи якдигарон!

Рӯзнома аз соли 1924 мебарояд

Номхон пешини рӯзнома: «Овози тоҷик камбат» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳон 1924-1931), «Ҳадисати Ӯзбекистон» (солҳон 1931-1940), «Ӯзбекистон сурх» (солҳон 1950-1964), «Ҳадисати Ӯзбекистон» (солҳон 1964-1991).

13
феврали
соли 2021.
Шанбе
№ 13 (14714)

сайт <http://ovozitojik.uz/>,
e-mail:
ovozitoj@umail.uz,
ovozi@list.ru

Фармони Президенти
Ҷумҳурии Ӯзбекистон
ДАР БОРАИ ЧОРАҲО ОИД БА
МИНБАЪД ТЕЗОНДАНИ
ҶАұЕНИ ХУСУСИГАРДОНИИ
АКТИВҲОИ ДАВЛАТӢ

Мувофиқи Фармони
Президенти Ҷумҳурии
Ӯзбекистон аз 27 октябри
соли 2020 № ФП-6096
«Дар бораи чорҳои ис-
лоҳозони босуръати кор-
хонаҳо бо иштироқи дав-
лати хусусигардонии ак-
тивҳои давлатӣ», инчунин
ба мақсади суръат бах-
шиданд ҷалби сармоягу-
зории хусусӣ ба иқтисо-
ди ташкилоти арзобӣ тавсия
дода мешавад ва хуносай
экспертизаи он муйян
шудааст, табтиқ карда на-
мешавад;

Ба комиссияи дав-
латӣ оид ба гузаронда-
ни савдоҳон тендерӣ
ҳангоми фурӯши амво-
ли давлатӣ ваколат дода
мешавад, ки оид ба нари
эълонҳо оиди фурӯши ам-
воти давлатӣ ғидӯӣ

и ҳангоми ғидӯӣ

Бахшида ба зодрӯзи Захиридин Муҳаммад

Бобур

МАВҚЕИ ЗАНОН ДАР САЛТАНАТИ БОБУРИЁН

Соли 1483 дар водии зархези Фаргона як шаҳси бузурги таърихи бо номи Захиридин Муҳаммад Бобур дид ба дунёни кушод ва дар синни 12 хокими он тавин гардид.

Захиридин Муҳаммад Бобур сохли 1497-1498 Самарқандро ба тасаруфи худ дароварда, барои баркарор намудани давлати мутамарказ, ки як вакҳо боюзӣ Амир Темур бунёд карда буд, камар мебандад. Вале дере нағузашта Муҳаммад Шайбоникон, байдӣ ба даст даровардана чанд мавзеъи мағнотики Мовароонхаро нерӯи худро ба сўйи Самарқанд гардонида, алайи Бобур Мирзо юриши оғоз кард. Соли 1510 ӯз Кундуз ба сўйи Хисор, бар зидди урдум Шайбоникон лашкар кашид. Дар муҳорибаси шадиди назди Пули Сангини Хисор лашкари Бобур пирӯз шуд ва ашроғодагони Самарқанд, Бухоро, Карши ба дигар шаҳрои калон, ки ҳаммаслаки ў бўдан, як дилона ба Бобур Мирзо таслим шуданд. Ҳамин таър, Мовароонхари марказӣ дар тасаруфи салтанати Бобурӣ қарор гирифт.

Дергар Бобур Мирзо рӯ ба сўйи Афғонистон ниҳод ва соли 1504 Кобулро таскир намуд. Соли 1510 ӯз Кундуз ба сўйи Хисор, бар зидди урдум Шайбоникон лашкар кашид. Дар муҳорибаси шадиди назди Пули Сангини Хисор лашкари Бобур пирӯз шуд ва ашроғодагони Самарқанд, Бухоро, Карши ба дигар шаҳрои калон, ки ҳаммаслаки ў бўдан, як дилона ба Бобур Мирзо таслим шуданд. Ҳамин таър, Мовароонхари марказӣ дар тасаруфи салтанати Бобурӣ қарор гирифт.

Вазият таъозо мекард, ки Бобур Мирзо амниятни оромии ҳалкро халалдор нисозад, бинобар ин мачбуран ба фирори навбати ба сўйи Кобул рӯй овард. Ӯ зимомдории худро дар Кобул нигоҳ, дошт ва соли 1526 дар набард ба қўшуни филсаворни сultonни Деҳли Иброҳимшоҳ Луди галаба карда, Деҳли в Аграро ба тасаруфи худ дароварда.

Аз ҳамин вакт эътиборан каламрави салтанати Бобур Мирзо дар Афғонистон, Ҳиндустон ва берун аз он тадриҷан вусъат ёфта, дар таърих бо номи империяи мутабахири Темуриён ё Бобурӣни Ҳинд саҳифа на вро оғоз кард.

Бобур империяи чадидеро барпо нафуд, ки асоси онро сиесати одилона ва зимомдории некиннона ташкил дод. Дар натиҳа, дар даварни ҳукуматдории ин император Ҳиндустон ба қизвари фаровониу шуқуфо табдил ёфт.

Байди ташаккули давлати мутамаркази худ Бобур чон ҳаҷонлашони бомаърифат ба ривоҷи равакни иму адаб ва нерӯҳои ақлонибу ироғӣ пардоҳ. Зери сарпастари шаҳса олими шоир ва мусавварони мөвморон ба камол расида, бо осори сеҳрофари ҳуд шуҳрати камоли давлати Бобурӣни Ҳиндро оламигир нафуданд. Устоҳони нодиркор, ҳунармандон, меъморон ва мусавварони ҷираҳад гирд омада, дар ободонии мамлакат ва инниҳои мәърифат иштирок кардан. Чун Бобурӣн ҳомии аризонаҳо илмигу фарҳанги, аз ҷумла адабӣ ва санъат бўдан, зёмдатар аз ҳама дар Ҳиндустон иму фарҳанги гирифтарид, дар он ҳавза шоҳкориҳои беназир оғарда шуд.

Дар Ҳиндустон Бобур Мирзо – Гулбаданбегим, Гулрухбегим (Гулчера), Ҳафринисобегим, Гулсарабегим,

Гулбаргбегим, Маъсума Султонбегим таҳти назари падар таълиму тадрис ва тарбияи хеле хуб гирифтаанд ва ҳар яке соҳиби табии мавзун буда, аз иму дин барobar оғоз буданд.

Дадари фарҳангсту адабпарвари онҳо ҳамвора бо писарон ба дұхтари имлу фарҳанг тарбияти худ дод. Аз ин чост, ки кули занҳои ин супола чун шаҳсиятҳои донишманду фарҳангсту таъсирони сарҳонарони мумтоз ба воя расида, тарбияти зеҳнӣ ироғиро асоси зиндагии аҳли дарбори

расторӣ таъбия карда, ҳамеша дар бараж гирифт мегашт. Гулбаданбегоғим ҳар да модарро самимона дуст дошта, дар ёдномаҳоҳи модарашро Дилдорбегим ва Моҳимбонуро бушад, Ҳазраҳи модарам гүён муаррихӣ кардааст.

Вакт ки Гулбаданбегоғим бори аввали падари подшоҳи худро дид ва шинохт, хеле хурдсол буд. У ҳамроҳи модараши дар Кобул мушаррафа гардида, аз сӯҳбати ў фарҳаманд шуда буд. Он вакт модараши Дилдорбегим дар Кобул

маъмӯл нест.

Вакт ки Гулбаданбегоғим ҳар да модарро самимона дуст дошта, дар ёдномаҳоҳи модарашро Дилдорбегим воя расида, тарбияти зеҳнӣ ироғиро асоси зиндагии аҳли дарбори

«Бобур дар машварати модаркалон». Миниатура аз дастхати «Бобурнома». Ҳинд, а. XVI.

шоҳ пазирифтаанд. Кайд бояд кард, ки аз мактаби занонаи дарборӣ на таҳто дұхтарони Бобур Мирзо, балки тамоми дұхтарони шаҳвандон ва наздики ўзин бархурдor шудаанд. Шарқшиноси амрикӣ Ҳаролд Ламбӣ ҳадамидаст, ки ба мактабкoi дұхтарони дарбори Бобур Мирзо, маҳсус аз Балх ва Бухоро фозилони олимон даъват мешуданд, то ки аз ҳату савод ва қироати Қуръон саркарда, то шеъру шоирӣ, фалсафа, таърих ва ҳатто нуҷум, сабак диканд. Занони дұхтарони дарбори Бобурӣн санҷати аспасори воя аспадвонӣ, шикор, ҷавонбозӣ, камонқашро низ хуб медонистанд.

Донишмандтарини дұхтарони Бобур Мирзо Гулбаданbegim буд ва ў соли 1523 дар Кобул тавалод шудааст. Модараши Dilordorbegim nom doшta, Moҳimbegim as rӯi anbanan oila, chun kadbonyi xonadon ba Gulbadanbegim meҳri xosa pайдар, kardar vo ba tarihi hud gafrid. Moҳimbegiro dар taъriҳinomoxaҳi xonavodrigi chun zani otifa va xalimi meҳrubon tasvir karandaand. Ў dar sadoqat va aklu tamiz peshbari digrar zanon буд. Vay Gulbadanbegimro pa-

сукунат дошт ва Gulbadanbegim aye-mi kudaki худро то соли 1527 дар Kobul gazaronidaast. Zamone ki padaraš vaftot meknad, U ҳamagi xash sol doшt.

Dar «Xumoynomma» maъlumoti mûtâmatdard barozi mawkezi занон дар давари Бобурӣ оварда шудааст. Az rӯi gufti Gulbadanbegim занҳo bâzân dar hallo masъâlahoҳi muhimmi давлатi niz ištirok mekardaand. Chonchon, xudu Gulbadanbegim dardavari Xumoyn. Xonzodabegim dardavari Bوبur, biyâbiš Esonzodabegim az kûdak Bوبur to davari Ibrohim Sulton, kи xohimi Badašon буд, so shirkati bevositaи худ dar hallo misbâi korxoi давлатi saҳm guzoştanda.

Az xâeti shaxsiy u tâxho ҳamim chiz malum ast, kи vay dar sinne 17 ba Xizor Xochi, kи niz as nasli mugulxon ištirokai ba shumor merâfi, shawxar mebârard. Shawxari ў ba Gulbadanbegim mehnând, xângomi bogzashit sadâmati kishiti bâixi musoferati onҳoro daroztar mesozad. Gulbadanbegim va Xamidabon bâbdi haft sol az safar bâmeragardan.

Gulbadanbegim ҳamemsha duogüi fakiron va bânevojib буд. Ў da дар mandagon korxoi xâyrro arzonj medoшtaast. Xamidabon, Rukia va duxtarini Hindol Miroz to rӯzi vosipas din naziði u bândan. Gulbadan pesh as zâsh pûshidat as dunâh ba Rukia niҳox kardar guftaast: «Man memiram, iloko umri tu daroz boшad...». Gulbadanbegim soli 1603 dar sinne 80 az olam chasm pûshid. Urbo naberaid Bوبur Mirzo Akbarosh vo ehtiromi zîdâr dâr Hinduston ba xok sупoriдаast.

Зебунисо ФАЙЗУЛЛОЕВА.

Бо ташаббуси маркази ҷамъиятии «Ўзбеку тоҷик», воеъе дар маркази маъмурони нохияи Риштон ҳаҷшида ба 580-солаги Мир Алишери Навой маҳфили «Навоиҳонӣ» баргузор гардида. Маросим ба ду забон сурат гирифт.

Маҳфили «Навоиҳонӣ» – дар Риштон

Дар маросим мудири марказ Tursunxucha Abdurakhmonov guft, kи Aliшeri Nawai arbobu olim va adibi barcastai du xâlik meboшad. Devonio muhammaliy ӯro ba zaboni forsyi xonandagoni fârâz shâršumor bo shâvku rabbat mehnând, va azeb meknând.

Гузашта as in, Tursunxucha Abdurakhmonov ta-zâkûr dôd, kи osori ў ba chandin zaboni duné tarçuma shudaast.

Dar maҳfili xonandagoni yak qator maktaboi xâsh ar tofrofni o fârâzolona shâršumor bo shâvku rabbat karandaand. Avval du gurûh bânyi худ as zodiye-ti tochikey Nawai mousobakiy tabibarak pa roh monand. Bâvd kiroati shâršumor bo gâzalxoi ў barguz shud.

Гуруҳи овозхон ва raққosoni xonaи madan-niyati nohija bo surudu raққosi dilplaziru diloshub maҳfiliro xusnâ shukhî tasa hâjshida.

Чунин maҳfiliro xâsh arba 580-solagi adib va arbobu давлатi Mir Aliшeri Nawai dar muassisahon ra tâliyimi nohija, xorhonava tashkilotu muxtalihiy niz tashkil karda shudan.

Ҳаётхони САНГИН, nohijai Rishtoni viloyati Farohna.

(Аввалаш дар сах.3).

Аз ин ҳолат Бобуримирзо саҳт мутаассир ба дарду iztirob гирифтор megar-dad va meҳru illosasi nisbati Maҳdumi Aъзам fuзuntar megar-dad. Zero, bâdi ҳalokati Muҳammad Kozi вазifasi peshwari tarikatni Xočagon-nâkshbandi dâr Mavarounhaor ba ӯzhdan Maҳdumi Aъзам guzoшta shuda bud. Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Gulbadanbegim kolaash Xamidabonu hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast. Gulbadanbegim avvalin zane bud, kи dar pârâvâb va tâvixnigori padaraš asasari Boшur asari bo tâmomi chuziyeti taъrihi ba ӯzhdan. Mutaassifona, kitobi tâmomi Ҳam shâboneyi hâdast.

«Айнан дар ҳамон давра

адиб ва arbobu namoёni daelatli Zakhiridin Muҳammad Boшur barozi dare-

diyti eъtimorbo pustiboni piiri tarikat – Maҳdumi Aъзам risolasi «Volidiya» -

va Xoča Aхrori Vâliro ba

zaboni ubekbi tarçuma kar-da, ba on jaъkand rubooni

forся-tochikeyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.

Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast, Ҳam shâboneyi hâdast.